

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Юрий Страшимиров Кучев - член на научното жури по обявения от СУ „Св. Кл. Охридски“ в ДВ, бр. 20/08.03.24 г. конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по област на висшето образование - 3. социални, стопански и правни науки; професионално направление - 3.6. право (Финансово и данъчно право)

Със заповед № РД-38-147/21.03.2024 г. на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определен за член на научно жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висшето образование - 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление - 3.6. Право (Финансово и данъчно право), обявен за нуждите на Юридическия факултет на СУ.

Доц. д-р Евелина Димитрова Стоева - Димитрова от ЮФ на СУ е единствен кандидат в обявения конкурс. Същата участва в него с **една монография** на тема: „Доходът като данъчен обект“, втора **монография** на тема: „Облагане на дистанционната продажба на стоки с данък върху добавената стойност“, **три студии, осем статии, два учебника, две учебни помагала и две глави от монографии.**

Кандидатът е магистър по право на СУ „Св. Кл. Охридски“ от 1986 г. В катедра “Административноправни науки” на ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски” става **асистент** през 1995 г., **ст. асистент** от 1999 г. и **гл. асистент** от 2004 г. по Финансово и Данъчно право. През 2004 г., след защита на дисертационен труд на тема: „Правен режим на данъка върху добавената стойност“, придобива научна и образователна степен **Доктор по право**. От 2012 г., след защита на монографичен труд на тема: „Сравнителноправни аспекти на облагането с ДДС“, е **доцент** по Финансово и Данъчно право.

В учебната дейност доц. Стоева - Димитрова се представя като високо уважаван и изявен преподавател по финансово и най-вече данъчно право. В специалност „Право“ на ЮФ на СУ води лекции по „*Финансово право*“, „*Данъчно право*“ и „*Международно данъчно право*“; „*Основи на финансовото право*“ в специалност „Международни отношения“ в ЮФ; води лекции по „*Финансово право*“, „*Данъчно право*“, „*Данъчно облагане на бизнеса*“ и „*Данъчно облагане на корпорации и трансакции*“ в МП „Счетоводство и контрол“, „Финанси и банково дело“ и „Икономика и право“ в Стопанския факултет на СУ; автор и водеща курс по „*Европейско данъчно право*“ по програма „Еразъм“ на английски език.

В ЮФ на СУ е научен ръководител на двама докторанти към катедрата по Административноправни науки, заместник декан по учебната дейност от 2019 г. и член на факултетната комисия по „Фонд научни изследвания“.

В периода 1991 - 1994 г. Евелина Стоева - Димитрова е заемала длъжността юрисконсулт в „Главна данъчна дирекция“ на МФ. Експертните качества и академични познания на доц. Стоева - Димитрова по финансово и данъчно, я правят желан лектор на практическите семинари на Върховния административен съд и Националния институт по правосъдие, за което е награждавана. Многократно е представлявала експертни правни мнения пред Конституционния съд на Република България по конституционни дела имащи за предмет данъчноправна материя. Кандидатът е известна с успешна практика, в посочената по-горе материя, като адвокат в Софийска адвокатска колегия. Експерт е към Консултативната комисия за премахване на двойното данъчно облагане по прилагане на Конвенцията за премахване на двойното данъчно облагане във връзка с корекцията на печалби на свързани предприятия. От 2012 г. е член на Комисията по опрощаване на несъбираеми държавни вземания към Президента. Член е на Международната данъчна асоциация.

От представените за участие в конкурса документи е видно, че доц. д-р Евелина Димитрова Стоева - Димитрова отговаря на всички специфични изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски” за заемане на академичната длъжност „професор”, като всички изисквания относно процедурата и представените научни трудове са спазени. Надхвърлени са минималните национални изисквания, и допълнителните такива на СУ, за заемане на академичната длъжност, като по групи показатели са **достигнати 647,5 наукометрични точки** от 450 изискуеми.

Представеният за рецензия основен монографичен труд *„Доходът като данъчен обект“*. София: Просвета, 2023, ISBN: 978-954-01-4306-4, е в обем от 224 страници. Състои се от въведение, четири глави и заключение. Има съдържание, списък на съкращенията, богата библиографска справка от 74 заглавия, от които 17 на чужди автори. Бележките под линия са общо 347 на брой. Коректно е анализирана свързаната с темата съдебна практика на СЕС, Конституционния съд, ВАС, обсъдени и анализирани са редица тълкувателни решения на същите. Изпълнени са условията на ЗРАСРБ, като изградената структура отговаря на поставените в изследването основни задачи.

В глава първа е разгледано съдържанието на понятието „доход“ и е направен исторически преглед на развитието в облагането на доходите в страната и в света.

Глава втора е отредена на изясняване на дохода като явление и като институт на правото.

В глава трета обстойно е разгледан „доход“, като елемент от фактическия състав и преобразуването му за данъчни цели.

Глава **четвърта е изцяло** посветена на спецификата на различните видове доходи с оглед престацията, фискалния ефект, източника и начина на установяването им.

Цялостният и комплексен преглед на труда, ми дава основание да дам положителна оценка за неговите качества.

Най-напред следва да отбележа, че досега не съм срещал толкова подробно и разностранно изследване на понятието „доход“, както от правен, така и от икономически аспект. Това комплексно изследване представлява своеобразен принос в специализираната правна литература и говори за наличието на интердисциплинарност на научните интереси на автора. Научният труд демонстрира наличието на детайлно познаване до най-малките подробности и елементи на разработваната материя. Тези задълбочени знания дават възможността на доц. Стоева - Димитрова с **лекота** и изключително **точно аргументиране** да застъпва тези, извлича проблеми и предлага варианти за разрешаването им.

Едно от основните достойнства на труда е многоаспектното изясняване на съдържанието на понятието „доход“ и историческото развитие на процеса по обхващането му за целта на данъчното право.

Изключително полезни за теорията и практиката е обособяването и прецизирането на съдържанието на такива понятия като: „чист“ и „нетен“ доход; „отрицателен доход“; „номинален“, „реален“ и „глобален“ доход; „действителен доход“; „фингиран доход“ и „презюмиран доход“ . Намерени са аргументи за приложение на теорията за примата на стопанската природа на дохода пред юридическите основания на произхода. Очевидно преподаването в Стопанския факултет на СУ обогатява и дава възможност за наблюдаване и осмисляне на процесите, развиващи се в Данъчното право и от друга гледна точка.

Приносен момент от научната разработка представлява изследването на материята свързана с т.нар. незаконни доходи и правната им уредба,

както и преобразуването на доходите на корпоративните образувания и на доходите на физическите лица.

Особено ценно в монографията е обвързването на разглежданата от теоретичен аспект материя с демонстрираното много добро познаване на съдебната и тълкувателна практика, не само на Конституционния съд и Върховния административен съд, но и на практиката на Съда на Европейския съюз.

Изцяло подкрепям извода на автора, че много от проблемите на правоприлагането ще намерят разрешение, ако системата на подходните данъци на физическите лица бъде опростена. Научен труд, като този е правилна стъпка в тази посока.

Представената в конкурса втора монография на тема *„Облагане на дистанционната продажба на стоки с данък върху добавената стойност“*. София: Сиела, 2024, 126 с. ISBN 978-954-28-46 е посветена на практическите проблеми свързани с облагането на бурно развиващите се дистанционни продажби на стоки с данък върху добавената стойност и е изцяло с приносен характер. Тук кандидатът определено се намира в свои води, което е видно от обхватността и лекотата, с която е разработена материята. Доц. Стоева – Димитрова е един от най-добрите български специалисти в сферата на облагане с ДДС, което убедено демонстрира със свободното боравене, не само с вътрешните актове на приходната администрация, но и с нормите на общностното право и решенията на Съда на Европейския съюз.

Не е по-различно положението и с останалите представени от кандидата негови оригинални публикации - **три студии, осем статии, два учебника, две учебни помагала и две глави от монографии**, като сам по себе си обемът на научната продукция на кандидатът е впечатляващ. От тях е видно, че доц. Стоева - Димитрова демонстрира интерес и към фундаментални въпроси от Финансовото и Данъчното право, като

например: обжалването на ревизионните актове, конституционността на местните данъци, финансовият автоматизъм, кодификацията на данъчноправната материя, финансовата система на Европейския съюз,

В своите трудове авторът е демонстрирал възможността си да борави и използва **богат научен инструментариум**. Използвани са редица методи и подходи, като - исторически метод, сравнителноправен анализ, документален анализ, функционален анализ, интердисциплинарен метод и др. Авторът притежава много добър правен език, лек изказ, способност логично да разсъждава и анализира, мотивирано да критикува и да прави убедителни научно обосновани изводи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на изложеното по-горе в рецензията намирам, че научните и практически качества на представените научни трудове на доц. Стоева - Димитрова, както и нейният авторитет, като един от най-добрите ни специалисти по ДДС в данъчното право, са неоспорими, поради което считам, че същата отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност **професор** на ЗРАСРБ, на ППЗРАСРБ и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”, поради което препоръчвам на научното жури и на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ да **изберат доц. д-р Евелина Димитрова Стоева - Димитрова** на длъжността **професор по професионално направление 3.6 Право**.

17.05.2024 г.

Рецензент:

С о ф и я

(доц. д-р Ю. Кучев)